

Fejlődnek a vetések

A kora őszi vetésű növény magja mindenhol a földben van. Október első napjaira az őszi árpa és a rozs bevetését 70 százalékban végezték el a gazdaságok. Hozzá láttak a kenyér- és a takarmánybúza vetéséhez is.

A jelentések szerint a betakarítási munkák is általában jól haladnak.

Hazaérkezett küldöttségünk Koreából és Mongóliából

A magyar parlamenti küldöttség Kállai Gyulának, az MSZMP Politikai Bizottsága tagjának, az országgyűlés elnökének vezetésével csütörtökön délután visszaérkezett Budapestre a Koreai Népi Demokratikus Köztársaságban és a Mongol Népköztársaságban tett látogatásáról.

A küldöttség fogadására a Ferihegyi repülőtérén megjelent Gáspár Sándor, az MSZMP Politikai Bizottsá-

gának tagja, az Elnöki Tanács helyettes elnöke, Vass Istvánné és dr. Beresztóczy Miklós, az országgyűlés alelnökei, Erdélyi Károly külügyi miniszter-helyettes, Bugár Jánosné, a Hazafias Népfront országos tanácsának főtitkár-helyettese, s az országgyűlés tisztikarának több tagja, jelen volt a fogadtatásnál a Mongol Népköztársaság, a Szovjetunió, a KNDK nagykövete. (MTI)

Szeged, 1944. október 11

Az eget, földet rázó dörgéssel párosult vöröslő fényben olyannak láttam akkor este a várost, mint amilyen Szodoma és Gomorra lehetett. Félttem és örültem. Tizenhét évesen, kamasz voltom kajánságával vigyorgtam a dörgést követő csöndbe, a pusztulást sejtető némaságban. Csöppet sem sajnáltam a várost, amely uraival együtt nagyon rászolgált a pokolbeli tűzre. Gondoltam: majd elégnek benne háborústól, jegyrendszerestől, népkonyhástól együtt. S hogy aztán mi lesz? A jósnak, az igazságnak nem pusztulhat el a magja. A fölperzselt földön is kihajt, gyökeret ereszt. Az a város nem kellett nekem, amelynek én sem kellettem, csak úgy, ha hétrét görnyedek és megcsúfolhatja bennem az embert, mint ahogy azt tette az enyimekkel, akik kívül laktak a körutakon pincelakásokban, dohos falak között.

Nem volt bennem megbocsátás, csak harag lakozott a szívemben. Mert akkor nem ehettem eleget, amikor pedig a kamaszoknak sokat kell falniuk, hogy a csontjuk erősödjön. Jegyre adták a cuk-

rot, a kenyeret, a zsírt, jegyre az életet és ingyen a halált. És még tapsolni is kellett hozzá, jó arcot vágni, hazafias buzgalommal feküdni, kelni. Csak a napot nem tudták kiadagolni, eltakarni. Serdülő éveimet viszont bombákkal riogatták, szírenazúgással, ágyúk bömbölésével.

Az a vöröslő fény, az a hatalmas dörge, a híd halálát jelentette a Tiszán. Meghalt az is, utána pusztulhatott volna a város, összeszakadhatott volna az ég a földdel. Nem néztem volna vissza Szodomára, Gomorrára.

Lassan negyedszázadra fordul, hogy akkor este halálot kívánta egy kamasz, én büszke városom, Szeged. Kapud előtt pedig már ott álltak a napot hozó katonák. Átkeltek a Tiszán, aztán mentek tovább. Olyan természetes, hogy ők jöttek hozzánk. Jövetelükkel egy a küldetésük.

Vajon, akik elsőként itt álltak a parton, a pontonhíd előtt, hazatértek-e mindannyian, miután felemelték az elesetteket, megnyomorítottakat?

LÓDI FERENC

Aranygyűrűs doktorok

Mint lapunk csütörtöki számában beszámoltunk róla, a József Attila Tudományegyetem és a Szegedi Orvostudományi Egyetem szerdán délelőtt megtartott együttes tanácsülésén „Sub auspiciis Rei Publicae Popularis” kitüntetéssel doktorrá avatták Pataki Mária végzett jogászt, Penke Botond okleveles középiskolai tanárt és Julesz János orvost. Most bemutatjuk olvasóinknak a JATE és a SZOTE új doktorait.

Pataki Mária

A Szegedi I. sz. Ügyvédi Munkaközösség ügyvédjelöltje a békéscsabai Rózsa Ferenc Gimnáziumban érettségizett. A középiskolát — miként az általános iskolát is — kitűnő eredménnyel fejezte be. Kitűnő tanuló volt a szegedi József Attila Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán is, ahol mint KISZ-csoportvezető, majd később, mint a kari KISZ-vezetőség tagja is sikeresen tevékenykedett. Részt vett a jogi karon működő tudományos diákkörök munkájában, amelyek tagjaként sikerrel szerepelt országos szakmai versenyeken is. Doktori disszertációját Az állam javára való térítés a gyakorlatban címmel készítette el, s a legmagasabb minősítést nyerte vele.

Penke Botond

A József Attila Tudományegyetem szervezkémiái tanszékének fiatal tanársegéde Budapestén végezte tanulmányait, ott, az Eötvös Loránd Tudományegyetemen szerzett középiskolai tanári végzettséget — kitűnő eredménnyel, mint ahogy korábban is mindig kitűnő tanuló volt.

Egyetemi tanulmányai alatt — 1961 és 1964 között — népköztársasági ösztöndíjas volt, s aktívan részt vett az egyetemi KISZ-munkában. Szegedre kerülése után a szervezkémiái tanszék munkatársaként készítette el azt a pályázatot, amelyet díjjal jutalmaztak, s ugyancsak itt lett társszerzője a *Biokémiai gyakorlatok* című egyetemi jegyzetnek.

Julesz János

A Szegedi Orvostudományi Egyetem I. sz. Belgyógyászati Klinikájának gyakornoka Budapestén kezdte meg, majd Szegeden fejezte be tanulmányait: a Ságvári Endre Gimnáziumban — kitűnő eredménnyel letett — érettségi vizsgái után a SZOTE hallgatója lett, ahol kiváló tanulmányi eredményt és aktív társadalmi tevékenységet népköztársasági ösztöndíjjal jutalmaztak. Egyetemi éve alatt előbb az Élettani Intézetben, majd jelenlegi munkahelyén, az I. sz. Belgyógyászati Klinikán folytatott tudományos munkát. Kutatásainak eredményeivel pályadíjakat nyert. A múlt év november 7-i ünnepségeinek alkalmából a Felsőoktatási Tanulmányi Erdeméremmel tüntették ki. Doktori disszertációja a túlélt emberi borszeletek vizsgálatával foglalkozik.

A. L.

Vásárhelyi Hetek

Az irodalom ünnepi estje

Aki járt már októberben Vásárhelyen, a hagyományos őszi tárlat megnyitását, s találkozt a szinte sehol másutt nem tapasztalható eleven és élénk, de mégis tiszteltetjes és ünnepélyes érdeklődéssel, az megérti, mit jelent, ha azt mondjuk, ilyen légkörben várta a közönség szerda este a *Vásárhelyi Hetek* alkalmából a Petőfi művelődési házban rendezett irodalmi estet. A *Magvető könyvkiadó* és a vásárhelyi városi tanács közös vállalkozásában lezajlott irodalmi műsort azért is fogadta Vásárhely és környéke közönsége — többek között Szegedről is igen sokan rándultak át — ilyen felfokozott érdeklődéssel, mert a vendéglátók erre az alkalomra olyan írókat hívtak maguk közé, akik több-kevesebb ideig a művészetszerető város polgárai voltak.

Kivételképpen csak *Darvas József* szerepelt az esten. Ő is azonban a városról beszélt, illetve főképpen a vásárhelyi születésű és 1945 óta ott élő *Bibó Lajos*ról, akinek

rövidesen megjelenő *Subások* című novelláskötete könyvkiadásunk egyik 25 esztendő mulasztását szünteti majd meg.

Darvas József után a jelenleg Debrecenben élő, de valójában most is vásárhelyinek számító *Pákozdy Ferenc* verseit hallhatta a közönség, s aztán a Hódmezővásárhelyen született, s ma Szegeden élő fiatal költő, *Papp Lajos* költeményei hangzottak el, magának a költőnek és *Bitskey Tibornak* az előadásában.

Bitskey persze nem az egyetlen színész-közreműködője volt az emlékezetes szépségű és sikerű irodalmi estnek. Fellépett *Berek Kati*, *Koncz Gábor* és *Margittay Ági* is, s különös színt jelentett ebben az együttesben a *Kecskés-trió*, melynek tagjai őszi magyar hangszereken régi magyar muzsikát és népdalokat adtak elő.

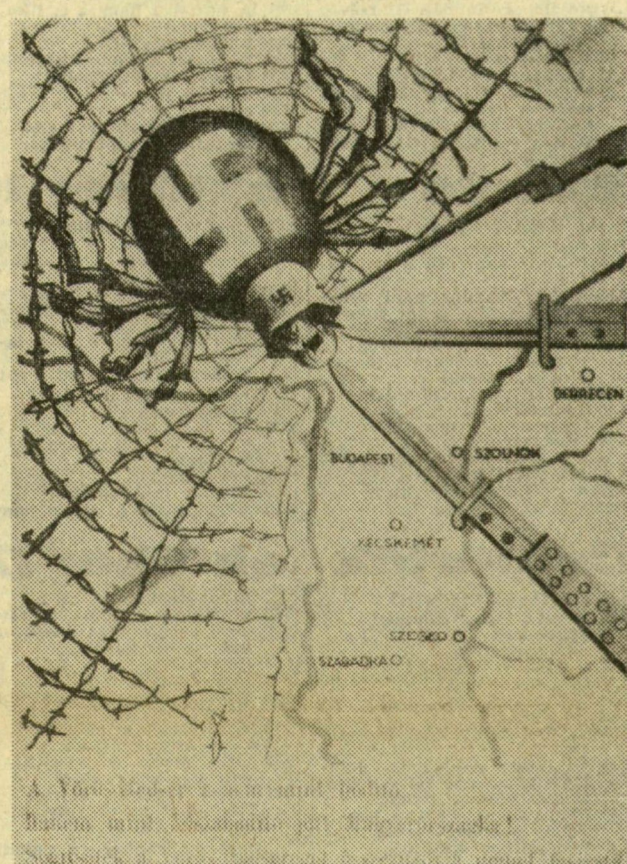
A műsor második felében lépett a közönség elé *Németh László*, aki 1945 után majd öt esztendőig Vásárhelyen élt, s mint a közönség-

hez szólva mondotta, „legjelentősebb műveit ott hozta tető alá.” A köszöntésére zúgó taps tartalmát a valaha szintén Vásárhelyen élő *Kristó Nagy István*, az est rendezője, a *Magvető* könyvkiadó lektora fogalmazta szemléletes mondatokkal. Az esten a Kossuth-díjas író bejelentette, hogy a *Magvető* és a Szépirodalmi Könyvkiadó közös vállalkozásában úgynevezett *életmű-kiadás* készül. A kiadás 18 kötetből áll majd, s évenként négy kötet kerül az olvasók elé.

Liftprogram

A magyar felvonógyártás helyzetéről, feladatairól és problémáiról beszélt csütörtöki sajtótájékoztatóján a vállalat Fehérvári úti központjában Kovács István, a Hajtómű- és Felvonógyár vezérigazgatója. Többek kö-

zött elmondotta: a liftprogram a következő években a nagyobb lakásépítkezésekkel párhuzamosan tovább bővül, 1975-ig évente 1800 személfelvonót kell gyártania a vállalatnak.

A felszabadulás után Szeged utcáin megjelent első antifasiszta plakát. Felírta a következőt: „A Vörös-Hadsereg nem mint hódító, hanem mint felszabadító jött Magyarországra! Segítsétek a Vörös-Hadsereget, osszezúzni a német fasiszta rablókat. Ezzel közeledik az óra, mikor a háború magyar földön véget ér és országotok megszabadul a német elnyomóktól.”

egész nap lötték az orosz csapatok a várost. Csonka Miklós városi főügyész el- küldtem a Kiskundorozsmán tartózkodó magyar alakulatok parancsnokához, Spaak alezredeshez és közöltem vele elhatározásomat. Ő tiltakozott ez ellen.

— Ekkor Voronkoff Teofil városi tisztviselőt — aki egykor cári tiszt volt — kértem meg egy levél leírására. Ebben biztosítékot nyújtottam a várost körülvevő szovjet csapatok parancsnokának, hogy Szegeden polgári ellenállás nem lesz. Bohó András mérnök, aki ugyancsak tudott oroszul, vállalta, hogy eljuttatja a levelet az egyik előrenyomuló szovjet segítség.

— Nem emlékszem, hogy ez a levél eljutott-e a szovjet parancsnok kezébe, de tény, hogy este 8 óra 10-kor megszűntek a lövések, teljes csend honolt a város körül. A városháza alatt a légópincében tartózkodtam néhány tisztviselő körében. Ott volt a „rendfenntartó” század is, és parancsot adtam: minden fegyvert rakjanak elém. Meglepetésemre jó néhány fegyver került elő. 8 óra 30 perckor a Kálvária téri légóközpont közölte, hogy orosz beszédet hallanak. Aztán több helyről jelezték ugyanezt. Mi is hallottunk lépéseket a Széchenyi téren: Mi történik kint? Bevallom, félttem. Reggel negyed 5-kor döngtek a városháza kapuját. Kimentem. Egy orosz tank tetején mosolygó katonanő integetett. Érdeklőd-

tek, merre van a Kossuth Lajos sugárút. Nem sokkal később egy szovjet tiszt negyedmagával zörgött, és amikor megjelentem, a kapuban rossz kiejtéssel kérdezte: „Palfy? Palfy?”

— Mondtam, hogy én vagyok. Kezet nyújtott. Feléjezttem. Kölcsönösen cigarettával kínáltuk egymást. Azt mondta, menjek el vele a Kommandatúrára. A mai MÁV-igazgatóság épületében egy ezredes fogadott. A bemutatkozás után az volt az első kérdése: „Miért maradt itt?” Azt válaszoltam: „Az én családom itt élt Szegeden, én itt kaptam ezt a magas kinevezést. Úgy éreztem, itt a helyem. Ezért.”

— Ekkor az ezredes felállt és a következőket mondotta: „A hadsereg-főparancsnokság nevében kineveztem Önt a város polgármesterének.” És helyet, konyakkal kínált.

Hét óra előtt értem vissza a városházára. Alig tudtam feljutni a lépcsőn. Emberek tolongtak a szobámban: Szeged munkásmozgalmi veteránja, akik közül többet már korábban ismertem. Már a város felszabadulásának első perceiben segítkeztek. Később Buiyenko alezredes jött be hozzám, Szeged első szovjet városparancsnoka. Elmondottam, hogy nincs szénünk, áramszolgáltatásunk, vizünk. Másnap már volt szén, villany, víz...

Megkezdődött az élet!...

M. T.

PENTEK, 1968. OKTÓBER 11.

DEL-MAGYARORSZAG 3